

SMERNICE ZA VODENJE AKTIVNOSTI RDEČEGA KRIŽA IN DRUGIH HUMANITARNIH ORGANIZACIJ OB VELIKIH NESREČAH*

Izdali in založili: Caritas Internationalis, Catholic Relief Services, la Fédération internationale des Sociétés de la Croix Rouge et du Croissant-Rouge, International Save the Children Alliance, la Fédération luthérienne mondiale, Oxfam, le Conseil œcuménique des Eglises (membres du Comité directeur de l'intervention humanitaire) in Comité international de la Croix-Rouge (CICR)*

Karitas, Katoliška služba pomoči, Mednarodna federacija Rdečega križa (RK) in Rdečega polmeseca (RP), Mednarodna zveza za pomoč otrokom, Mednarodna luteranska zveza, Oxfam, Cerkevni ekumenski svet ter Mednarodni komite Rdečega križa oziroma njihovi predstavniki v upravnem odboru so sprejeli nov kodeks, ki predstavlja pomemben korak naprej pri krepitvi načel in ohranjanju enotnosti občestva (družbe) v primeru ukrepanja ob katastrofah, hkrati pa zagotavlja boljšo pomoč žrtvam. Posredovanj v primeru naravnih nesreč in humanitarnih akcij je iz leta v leto več in dolgoročno zagotavljajo varnost in pomoč milijonom ljudi.

Prav zato je upravni odbor pripravil Smernice za vključevanje humanitarnih organizacij v operacije reševanja v primeru nesreč. Smernice so dobile podporo vseh vodstvenih organov omenjenih institucij, potrdil pa jih je Delegatski svet Mednarodne federacije RK in RP oktobra 1993. Smernice izhajajo iz izkušenj vseh tistih organizacij, ki imajo podobne poglede in načela, le-ta pa izhajajo iz optimalnih rešitev in izkušenj z reševanjem v primeru nesreč. Prvič so upoštevana merila, ki jih upoštevajo tudi vse tiste organizacije, ki prostovoljno sodelujejo v reševanju ob naravnih ali tehnoloških nesrečah kot tudi v primeru oboroženih spopadov. Organizacije, ki pristopijo h kodeksu, to storijo prostovoljno, s tem pa spoštujejo načela, ki veljajo v primeru mednarodnega posredovanja ob nesrečah glede na obseg in vzrok katastrofe. Organizacije in institucije, ki se odločile spoštovati ta pravila, se vodijo v registru, za seznam pa skrbi Mednarodna federacija RK in RP. Smernice naj bi upoštevale tudi mednarodne in nevladne organizacije ter donatorji (državni in zasebni). Vse organizacije, ki želijo sprejeti ta kodeks naj se obrnejo na Mednarodno federacijo RK in RP (poštni predal 372-CH-1211 Genève 19, Suisse).

V kodeksu so pojasnjeni cilji in namen ter pojmi kot so: nevladne organizacije (večinoma delujejo neodvisno od vlade), humanitarne nevladne organizacije, mednarodne organizacije, OZN, evropska komisija, vseafriške organizacije, organizacije ameriških držav, opredeljen je tudi pojem katastrofe (nesreča, ki povzroča smrtne žrtve, veliko človeško trpljenje in materialno škodo velikega obsega).

Osnovna načela za izvajanje programa varstva pred nesrečami, ki so pomembna za mednarodno gibanje RK in RP kot tudi za nevladne organizacije, so naslednja:

1. Humanitarni značaj.
2. Pomoč brez rasnih, verskih, nacionalnih ali drugih predsodkov. Vrsta in oblika pomoči sta odvisni samo od dejanskih potreb.
3. Pomoč se ne more uporabiti v politične ali verske namene.
4. Prizadevamo si, da ne bomo instrument tuje vladne politike.
5. Spoštujemo kulturo in običaje družb oziroma držav, v katerih posredujemo.
6. Naša posredovanja (pomoč) temeljijo na lokalnih zmogljivostih.
7. Zavzemamo se, da upravičenci dobijo ustrezno preskrbo v okviru programa izvajanja pomoči in obnove.
8. Pomoč je prav tako namenjena zmanjševanju bodočih negativnih posledic (ranljivosti okolja) v primeru nesreč.
9. Odgovorni smo, da morebitnim žrtvam priskrbimo pomoč donatorjev, torej so naše aktivnosti usklajene z aktivnostmi donatorjev.
10. V naših dejanjih in v obveščanju javnosti predstavljamo žrtve nesreč kot ljudi z dostojanstvom in ne kot ljudi, vredne pomilovanja.

Priloga 1: Priporočila vladam ogroženih držav

1. Vlade ogroženih držav morajo spoštovati neodvisne, nepristranske in hu-

manitarne akcije, ki jih vodijo nevladne humanitarne organizacije.

2. Države gostiteljice, morajo nevladnim humanitarnim organizacijam omogočiti dostop do žrtev nesreč.
3. V primeru katastrofe mora vlada države ogroženke zagotoviti nemoteno dovažanje pomoči na ogroženo območje in hitro posredovati informacijo v medije.
4. Vlada ogrožene države usklajuje pomoč v skladu z informacijo in načrtovanjem potreb v primeru nesreče.
5. V primeru oboroženih spopadov se spoštuje mednarodno humanitarno pravo.

Priloga 2: Priporočila vladam držav donatoric

1. Vlade držav donatoric morajo spoštovati neodvisne, nepristranske in humanitarne akcije, ki jih vodijo nevladne humanitarne organizacije.
2. Države donatorice, ki priskrbijo sredstva, morajo zagotoviti neodvisnost operacij, ki potekajo pod vodstvom nevladnih organizacij s humanitarnim značajem, kot so Mednarodna federacija RK in RP, Mednarodni komite RK, ter njihovih nacionalnih združenj.
3. Države donatorice bodo kot pomoč nevladnim humanitarnim organizacijam dale na razpolago tudi svoje razpoložljive službe za oskrbo prizadetega prebivalstva tudi po diplomatski poti, če bo to potrebno.

Priloga 3: Priporočila mednarodnim organizacijam

1. Mednarodne organizacije kot je recimo Organizacija združenih narodov (OZN), morajo priznati nevladne humanitarne organizacije, tako domače kot tuje, kot enakovredne in pomembne partnerje.

* Prevedel mag. Primož Marolt, Ministrstvo za obrambo, Republiška uprava za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 26, Ljubljana.

- 288
2. Mednarodne organizacije morajo pomagati ogroženim državam in zagotoviti osebje, ki bo usklajevalo akcije mednarodne in domače pomoči v primeru katastrof.

3. Mednarodne organizacije morajo nevladnim humanitarnim organizacijam zagotoviti pokroviteljstvo in zaščito pod istimi pogoji kot jo dajejo tudi Organizaciji združenih narodov.

4. Mednarodne organizacije bodo omogočile nevladnim humanitarnim organizacijam enak dostop do ustreznih informacij kot jih ima OZN.

Pristopna izjava: Organizacije, ki podpirajo omenjeni kodeks, naj na omenjeni naslov pošljejo izpolnjeni obrazec:

Département de la gestion des catastrophes naturelles Fédération internationale des Sociétés de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge Boîte postale 372 CH-1211 Genève 19 Suisse		Oddelek za zaščito in reševanje v primeru naravnih nesreč Mednarodno združenje Rdečega križa in Rdečega polmeseca poštni predal 372 CH-1211 Genève 19 Suisse	
Podiramo Kodeks oziroma Smernice v skladu z našimi načeli in delovanjem			
Nom de l'organisation		Naziv organizacije	
Adresse		Naslov	
Téléphone		Telefon	
Telefax		Telefaks	
Signature		Podpis	
Fonction au sein de l'organisation		Vodstvena funkcija v organizaciji	
Date		Datum	

